

S'Esclop

16

Suplement de La Veu

Calvià, juliol-agost 2001

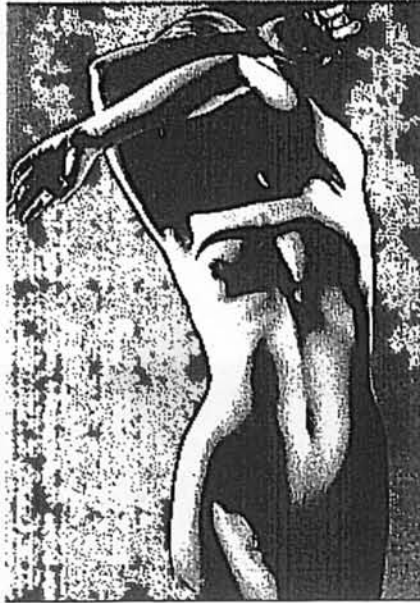
Toni Jordi

gravat en planxa d'acer

*Francesc Florit Nin, Lluís Maicas, Tomen Martí i Florit,
Miquel Mestre, Jean Serra i Guillem Simó. Disseny: Joan Fullana
Il·lustracions: Joan, Toni Jordi, Rainelda Palerm i Tudanca*

D'OFICI BOTXÍ *

LLUÍS MAICAS

Una angina de pit aguaita
l'error. La caritat de la mort
obeeix un gest invisible.

* * *

Descobrir, sota la pell
de les paraules, el tuf
de la carn tumefacta.

* * *

Cap límit no detura l'incendi.
La mà esqueixa l'equilibri del paper.

* * *

Negligir l'absent. Contorbar
l'absència ignorant l'espai.

* * *

Enmig de la reunió, un cop
d'embat ha trencat l'angoixa.
Curosament, m'aplec dins la pell.

* * *

Sota la crostera, ferida.
Calç sota la mirada.
Perboc una glopada d'agrura.

* * *

Hi ha una violència que concreta
els vidres, els fa visibles
i n'umpl de fragments la mirada.

* * *

Fóra una actitud intel·ligent
abdicar de la intel·ligència.
Lliurar-se a la follia.
O retre's a la estúpidesa.

* * *

Sobre la taula, una injustícia.
Usa la corbata per penjar-te.
Que la gola senti el frec de la seda.

* * *

Foc i glaç ignoren llur ardència.
Sal sobre ambdós per apaivagar el desig.
El cor és tenaç com el vesc a l'abeurada.

* * *

No és més pàtria
aquesta terra del meu cos,
que el meu cos d'aquesta terra.

* * *

Eficaç i esmolat el tall
del pensament com un trinquet.
Que pugui ferir-te.

* * *

He gaudit sovint l'esperança
d'una mort dolça. Sovint
he gaudit l'agonia anticipada.
Records del futur. Memòria de l'avenir.

* * *

*

DEL RECVLL

D'OFICI BOTXÍ

INCA, 2000.

(SEGON LLIBRAMENT)

**FRANCESC
FLORIT
NIN**

Ciudadella (1960). Llicenciat en Filologia catalana per la UIB, és professor de llengua i literatura a l'institut J.M. Quadrado.

Ha treballat tant en la creació literària com en la plàstica. Ha publicat els poemaris *L'aigua a les mans* (1990) i *Memorial dels ulls* (Poesia de paper, 1999).

En narrativa, ha participat en diverses publicacions. El 1997 guanyà el segon premi de la VI convocatòria del Premi de narració curta Illa de Menorca. El 1986 es va encarregar de la nova edició del *Folklore menorquí de la pagesia* de Francesc d'Albranca i, el 1989, de l'antologia *Mostra de poesia menorquina* (Col. Xibau).

I, juntament amb Laetitia Lara, va redactar el llibre *Pedreres de marès* (Líthica, 1995) i escriví *Ciudadella de Menorca* (Triangle, 1998) amb fotografies de Lluís Bertran i, el 2000, *Laberints de s'Hostal*.

Com a pintor, ha celebrat nombroses exposicions a Menorca, Barcelona, Madrid i Mallorca.

L'ESPAI ESCULPIT

La riquesa visual de l'indret serà fruit de la vostra pròpia mirada. Deixeu que la ment lligui les històries. Perquè aquí s'ha acumulat tanta experiència de perspectives diverses. L'espai de les pedreres és alternativament obert i tancat, immens i minut, geomètric i orgànic, mineral i vegetal, estàtic i dinàmic, ombrívol i assolellat. Valors d'una arquitectura escultòrica, llenguatge lític, parla del marès, que acoten un marc privilegiat per als sentits. El llegat de trencadors i hortolans ens ha arribat en forma de patrimoni monumental, de belles qualitats artístiques, de textures minerals que fan reverberar la resplendor, de panorames i itineraris d'un paratge que conviden la imaginació i disposen la sensibilitat. Coves, túnels, miradors i terrasses, escales penjades, bancades suspeses, murs embaumats, claus com menhirs, cavalls de pedra, racons i planes, extensions i profunditats i una atmosfera d'aura melosa que ho embolcalla tot. D'emoció en emoció habitam l'escultura.

LA VERTIGINOSA GEOMETRIA

Som inserits de ple en elements menorquins: la pedra i el vent, l'escassa vegetació i l'aigua amagada. La cavitat de les pedreres ens remetent a la força de la introspecció. En un panorama fascinant de ciclòpia estructura regular, la matèria i l'espai es modula en volums contundents i abstractes, de paorosa verticalitat, d'una plàstica gairebé onírica, d'il·lusió òptica, de provatura de la veu en el silenci, d'esgarrifança del vertigen i perspectives en picat que es perden en l'infinit. Des de dalt, un fossar de dramàtic precipici; des de dins, una immensa caixa de llum coronada per arestes retallades al blau. La màquina regida per l'home imposa una llei geomètrica implacable i en el buit excavat, el nostre cor s'empetiteix i s'exposa davant el mirall d'ell mateix, com una pantalla d'ombres xineses. La blanca buidor ens reflecteix en una realitat immediata perquè som aire i terra, cel i roca. És a través seu que som font d'imatges i pensaments.

II

I a tu què t'és que em mori d'amargor
 si bec un vi que em crema tot per dintre?
 M'he deslliurat de tot quant posseïa,
 m'he despullat de tot pensament blau.
 No hi ha de mi res més que la paraula.
 Vaig per camins de rars encreuaments
 que em porten a l'ombra de la gelosia
 quan prens la veu d'algú que no som jo.
 La nit té amics per qui li fuig la vida
 que t'escolten amb qualsevol mentida.
 Digue'm, però, quin conte vols que expliqui.
 Ningú, per cert, t'ha escrit tantes cançons
 amb què t'enlaïres al cim més increïble.
 Fes creure, idò, que encara ets adormida
 a l'emoció d'aquest poeta trist.

A tu què t'és que canti a una altra amiga?
 I a tu què et fa que m'ompli els ulls de mar?

XII

Faig una llista dels moments més feliços
 per fer-ne un navili i sobreviure
 als temporals desfets de la vida.
 Te n'arm un de tan ben aparellat
 que cap no se'ns escapi de les mans:
 la farola encesa ja entrada nit
 del devuit de maig del vuitanta-sis,
 el matí gebrat amb puntets de llum
 del nou d'octubre del noranta-dos,
 la porta oberta a la tanca de sol
 del vint de febrer del noranta-cinc,
 i aquell dos d'agost del vuitanta-u...

Fes tu també el teu més bell vaixell
 i brinda'l a qui tanta ofrena et fa.

XV

La ciutat creix amb tu i es multipliquen
 llaços i signes, el pòsit dels anys.
 Tot s'acumula en un ordre difícil
 i estranyes lleis governen els teus fils.
 Amb fort desig has construït la torre,
 la plaça, l'església i l'arcada
 i moltes altres formes de duana,
 que fas pagar-me amb la servitud.
 Llavors regeixes altiva l'imperi
 que has teixit amb les emocions.

Tan mal amant com som, encara em vols
 per l'àngel desvalgut en resta en mi.

Memorial dels ulls

(UIB, Col·lecció *Poesia de paper*)

SENYALS

Sonen tam-tams, timbals, matraques,
 secrets correus, codis
 sons tanmateix indesxifrables,
 aücs de corn que convoquen
 els guerrers de la tribu.
 Dalt cada cim hi fumegen
 encesos focs de mata
 verda, espesses fumeres
 d'avís i d'advertència.
 Tossals amunt, ran de milanes,
 hi brillen miralls
 al sol, fragments de llum, missatges
 de perill: sigil·losament,
 l'intrús avança i profana
 sagrats recintes,
 territori nostre.

Miquel Mestre Genovard

(Artà, 1951) és metge i escriptor; després de llargues estades a l'estranger, treballa com a metge al seu poble natal.

En la vessant teatral, ha estrenat *La mort del soldat Georg* (1985), *La ciutat dels clots* (1987), *Un conte de Nadal* (1989), *Anomenat Lo Tort* (1991), *La Passió: sis monòlegs per a una Setmana Santa i Aulària* (1994), *La meva Blancaneus* (1995), *Les flors músties, Història i falla del segon Noè* i *Entre amigues* (1997). L'any 1999, amb el pianista Andreu Riera, estrenà el concert amb paraules *Cadències, El pianista del Titànic* i el muntatge *La claror d'Artà* i amb l'ensemble orquestral Volière, amb textos propis, va estrenar l'obra-concert *El carnaval dels animals* de Camille Saint-Saëns (2000); el muntatge teatral *La maleta*, el drama *Salvatges Cors. Els ulls del triangle* i *Noctun amb lluna* s'han representat al festival de Teatre de Sitges.

En el camp de la prosa, té la novel·la *Cos de dona* (1997), les narracions *Àngela* (escrita el 1998 a dues mans, l'altra correspon a Lluís Maicas) i *La taronja de Proust* (1999).

En els anys 60, Miquel Mestre mantengué relació directa amb Salvador Espriu, el qual li prologà *Silencis*, la seva primera obra, guanyadora del Premi Ciutat de Manacor (1974). I més endavant, durant la seva estada a Mèxic conegué a Octavio Paz, quan encara no era Premi Nòbel de Literatura, i seguí les seves passes per l'Índia.

Amb *Lluna*, l'any 1975 aconseguí el Premi Sant Jordi de Poesia Jove. A més, en el camp de la poesia, és l'autor de *Ningú* (1978), *Arbre de Mar* (1979), *Amnèsia* (1986), *Esriptures de ningú* (1988), *Quaranta de febre* (1993) i, juntament amb la pintora Renata Strunk, *d'Espai silent* (1998).

L'any 2000, el seu poemari *El foc del glaç* fou guardonat amb el Premi Ciutat de Palma de Poesia.

Ha fet traduccions i versions de poemes de George Trakl, *Poemes de Georg* i de Matsuo Bashō *100 Haikus*.

Ara mateix experimenta en dues creacions literàries: un aplec de proses poètiques anomenat *Penèlope i els mots* i un poemari que es titularà *Llibre d'Aubarca*.

Xacra

Em dol trescar geografies
altre temps conegudes, caminades,
lliures espais que foren
el cau del cor, el jaç dels ulls,
el paradís que no sé
qui ni com em feren perdre.

Em dol saber que han fet flamada
els boscos en què Robin mai no era jo,
les pinedes que em tacaven
d'enganxosa reïna els calçons,
els alzinars en què anàvem
a cercar picornells i ulls-de-perdiu
i esclata-sangs i peus-de-rata.

Em dol pensar que el temps
i el territori ens fugen
de les mans, ja per sempre
irrecuperables.

Em dol sense consol
veure com tot acaba
fent-se malbé,
malmenat per l'estupidesa
elemental de l'home.

Em dol que em dolgui
el dolor d'aquesta terra
descarnada.

Sense retorn

Quan haurem trescat tots els racons
del món i navegat per tots els mars i les cales,
quan els ulls sabran de memòria
els paranys i els prats, les cledes
del temps, els vendavals indòmits, les aigües perilloses;
quan una quieta serenor ens assabenti i alliberi
de la por de l'home tot sol
davant el buit
de Déu i la paraula;
quan els signes del temps indiquin
que cal, discretament, desaparèixer
i cloure, definitiu, el cercle,
serà bell i plàcid i tranquil
d'arribar a la bona terra,
la verge terra d'Aubarca,
per a morir-hi en un acte senzill,
com d'humil penediment de viure,
i ser, junts per sempre, pols de la pols,
caminat camí d'Aubarca.

MIQUEL MESTRE
De Llibre d'Aubarca

Tardor al nord d'Àfrica (1995-1998)

I

Els reptes de la vorera, com bellumes en un paper, empenyen el viàtic cap a la barca aombrada de palmeres.

Abans he vist vinclar-se la cobra damunt les randes de la riba (ofec de les sàtires mundanes, s'afanya a desmentir els renys prosaics dels geranis).

Veig ara l'aura africana, molt clara en la seva joia, traspasar els laments de les muntanyes –les pedres llises de l'abadia.

És el jurament del llop, el bes de la germana òptima.

II

Avui vespre he obert el meu polsós breviari, he cercat sota els farbalans dels psalms el pedruscall de ginebre i d'absència.

M'ha envestit la meva antiga olor de lacai –vasa clamorosa prop de la llenya, l'alfàbia i les figues: he fet trunyelles amb aquelles tristes llistes.

Volia acostar-me al maluc de les camelles, fer cremadisses llargues als meus oprobiosos racons.

Tot en gros, he pernoctat a la terra del jueu, prop d'una llàntia.

III

Per referir el vell maldecap, la dolça empenya del ridícul, pens convocar a subhasta pública la meva memòria, i així aquest estiu, al mercat, tindran un sobrepreu els llagrimers.

Burxaré el clatell del germà gran a fi de comprendre els ribets d'aquell record tan aspre, el cor secret –i la privadíssima clovella– dels famosos bunyols juvenívols, perforats amb tant d'entusiasme.

Eixiran fitores fresques d'aquest mirall? Potser només un airet brescat.

IV

Potser no serà encara avui que el disgust del fanal, el riure de l'herba del marge, encendrà la ira dels déus.

No pots engabiar l'oli ni figurar remeis amb anhels efimers. No judiquis el copular d'una pobra mula, no oceixis el gelós tan lleugerament: escolta les clapes de l'harmonia present.

Que retenguis, et dic, les teves ànsies de bastó, els teus afanys de guàrdia municipal.

V (i)

Avui he ficat el dit dins la ferida (n'he sollevat les pestanyes: l'afront dels honors, o el remuc).

Amb això s'ha alterat, a la fira, el son de les mosques. S'han encès uns fanals que il·luminaven la bella companyia –ànsia clara. Els vells misteris, rebufant, m'han pessigat l'orella.

Ara l'alba ja simula justícia: grinyola el seu barret –màstil cofat.

Prest vindrà a cobrir-me l'hoste afectuós. Alenarem juntets l'aire dejú.

V (ii)

Potser hauré de revisar quin Dit ficaré dins la Nafra, d'on arrabassaré l'oblit o d'on el transferiré per enfosquir-lo més encara.

I quan? Només quan m'hagi resignat a sollevat aquesta Pestanya: la Bella, Ben Travada Imatge no és el meu fort. Només puc remugar pels antics afronts i no tindrè mai honors.

Ja no tenc aquelles ànsies clares, ja no se m'altera el son quan vaig a fira, ni a la tornada sé parlar amb els fanals, èmuls de companyies belles.

Quan retorn a casa no em pessiga l'orella cap repte misteriós, ja no em fastigueja l'aire dejú del matí, ni a la tarda em cobreix l'alleujament de l'hoste afectuós.

VI

Al replà de ca meva he albirat clarícies de lloro o de calàpots –despulla d'aquella glòria aspra.

D'improvís s'han fet públiques les meves runes: les viudes pàl·lides ja no aniran restretes.

Cercaré, per tant, la vella recepta de cordar anònimes llaunes (car no m'ajust a la línia de les editorials clàssiques).

Hauré de fixar l'òxid de les llances: vindicaré les moixes de les meves criptes i classificaré en secret les meves enveges.

VII

Al matí, a les set en punt, destap la capsa de banya de ren on tinc preparada la reserva de grunys.

Poc abans, les meves grues del dormitori han transportat bromes, sorpreses –coixineres brodades amb infants dorments– vers la taula de la sala, prop del cafè amb llet.

Enyor aquell bell malalt, cec o remull de passió matinal?

Ara només veig els daus vermells del llençol, els recels del coixí fibrós, el cordill tibet per les girafes.

No vull resar sinó refer la cova del fadri –el lleu, acurat, noble faristol.

VIII

Ja s'han assuavit les mànegues, les llistes primes? La picor haurem d'estotjar, doncs, al fons del llot i de la cendra. No vull saber res més de manies de carpeta o d'ardències de manual.

Taparé la flegma de les perles, vindicaré les belles estones de la princesa famosa.

Ja no m'alteren la calba les calces que van a la deriva; trob empara als forats de les escales amb restes de peix fregit, claus rovellats: tot això em refrena.

He baratat l'amor immortal per la catàstrofe primordial, aquella que brolla d'un grifó de llautó.

Sota el cossiòl ja no hi ha cartes amicals, no destrii espies rere les meves columnes; hauré de desar al fons del carro aquells clams antics.

Potser refarem entre tots el nombre de les brunes riques –aquelles que premen les seves mòmies contra els porticons de les llunes clares.

IX

He descobert que la meva carpeta és plena de lleganyes, de tímpanos garrepes on només ressonen els crits d'uns galls inics: de grues és curulla la botiga, de forques, de jutges negres com el betum, de clivells no sants.

Seguesc amb l'ungla la closca de tota aquesta runa: així passen l'estona aquells que hem nascut a un país banal –omplir cadufos per regar el fang!

Un dia sorpren un foraster jove amb la llàntia encesa dins l'excusat. Voldrà, aquesta ronya amnèsica –aquesta calamitat perenne– fer lleixa o hostatge del meu cul?

Et portarem, al·lot creuós, a la ronda perquè dictis amb aiguardent i cor feixuc els teus odís als alarbs.

GUILLEM SIMÓ

Aprentatges de la dècada prodigiosa

JEAN SERRA

1

2001 odissea de l'espai

Fill de pares eivissencs, Jean Serra va néixer l'any 1952 a El-Biar, Alger.

L'any 1994, va ser guardonat per l'Institut d'Estudis Eivissencs amb la Menció d'Honor Sant Jordi. I, en aquell mateix any, pel seu llibre *A la vora de Villangómez*, li va ser concedit el Premi Baladre.

Jean Serra, dibuixant, pintor, poeta i prosista, ha conreat l'assaig i la narrativa; és l'autor de *Poema al pare*, *Herència clara*, *Camins* i dels llibres d'articles literaris *Ucs literaris*, *Caps de fil* i *Per arribar a ser*.

Autor de l'antologia *Poetes d'Eivissa* i dels reculls propis *Illa* (i altres poemes) i *Mester d'amant*; ambdues obres formen *Estroncar el soroll*; *Fi de segle* i *Àmbit humà*.

La seva darrera obra poètica, publicada dins la col·lecció *Poesia Precintada*, (Res Publica Edicions, St. Jordi de ses Salines, Eivissa, març de 2001), és *Entre paraula i silenci*.

"Jean Serra és un cas exemplar de vocació poètica. Aviat es va sentit atret per la lírica i, havent d'anar unida aquesta a una llengua, per la paraula pròpia. És molt grat de veure, en un poeta que puja -i ja autor d'una obra bastant extensa-, aquella necessitat de poeta i aquelles ambicions per a la llengua que un mateix sentia en la joventesa" (fragment del Pròleg de M. Villangómez Llobet al recull poètic *Lleure i crepuscle de noces*, 1980).

aprendre dels mestres aprendre dels llibres però
també de la vida TOT ÉS U ajuda la vista (sex-appeal)
ajuda el (con) tacte ajuda l'oïda ajuda l'olfacte
ajuda la llengua en el brollador les classes (a vegades)
esdevenien converses (adés) engrescades en assumptes
força llunyans (en aparença) del programa plovia
aigua de foc sobre el viet-nam arreu s'obrien paradors
el règimen volia rentar-se la cara en miquel era silencios
bon xicot i bon estudiant el berrat i el santipau contaven
experts les seves aventures al barri del vici i es
deixaven créixer bigoti (a l'escola hi havia amagatalls
i ocasions on una noia rubeniana rebia visites) l'art
era l'art i la vida la vida (la història 2001 interpretacions)

(Sense títol)

pastel de Rainelda Palerm

GIRA DE CANTÓ

Cercava,
    recordo
amb incertesa,
el camí
    de les paraules.
He obert
    tants llibres
i tan diferents
durant els anys,
que m'he perdut
en l'escomesa.

Gira de cantó
    el vent
de la història,
i una passa de pardal
és el meu cor.

Tu ets la companya
que no falta
en cap viatge.
Ets l'herba fresca,
i l'aigua d'un paper,
i la mirada
    quieta,
i la terrassa
    oberta.

No m'imposaren
la paraula:
com t'he triat a tu,
a ella l'he triada.

Matí d'amor i foc

Matí d'espurnes,
cel lluent
damunt les pites,
cos obert d'amiga.

El bes cavalca
enllà dels límits
i calla el temps
el prest desig.

Brillant matí
de roges clapes,
entre núvols
l'amor s'escapa.

Plaça de les Tortugues

L'obelisc és l'eix de la ciutat,
la seva antena fàl·lica i punxeguda
i les tortugues que l'aguanten
en un perfecte equilibri,
no descansen com les lleones del Born,
ni mengen llagostes del Bosc
com els *exprogres*,
ni hamburgueses de *McDonalds*
com els *pijos*.

Obelix viu a Palma
i és una tortuga.

Tudaanca

Mercat de l'Olivar

El mercat de l'Olivar
és un record matiner
d'infantesa inconscient.

L'Olivar és un quadre de Matisse
que, inacabat, ha pres vida.

La plaça de l'Olivar
és el museu de les olors.

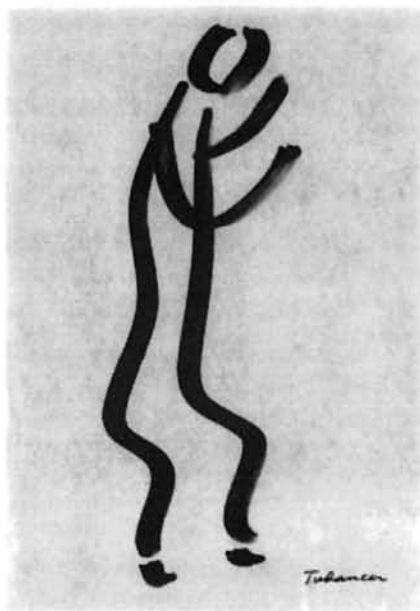
L'Olivar és una passarel·la
de madones
que no són *top models*;
és el rebost de la ciutat.

A l'ombra de la Seu

*Tota formal, a la Seu,
no li van aquestes disbauxes*

Vicenç Calonge

Asseguts a la nostra roca
a tocar de la mar,
inventàrem cent i escaig
de maneres de besar-nos.
Al fons la Seu fent-nos ombra,
s'alçava, serena,
majestuosa, orgullosa i ufana
com buc insígnia de la badia.
Al seu costat, l'àngel girador
que la guarda
i que, mentre sotja l'horitzó,
sembla preguntar-se
si hi ha vida més enllà de la mar.

Dibuixos preescultòrics, Tudaanca

Ciment i cartró

A la ciutat del ciment
hi ha gent que té per flassada
una caixa de cartró,
cartró de deixalla i humiliació.
I per dormitori
un caixer automàtic.

TOMEU MARTÍ I FLORIT